

ПРОГРАМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

«Формування предметно-методичної компетентності педагогічних працівників ЗДО: навчання дітей гри в шахи»

Інформація про розробників: освітню програму підвищення кваліфікації педагогічних працівників розроблено ДУХНОВСЬКОЮ Ольгою Іванівною, директором Білоцерківського закладу дошкільної освіти №19 «Кобзарик» Білоцерківської міської ради Київської області.

Пояснювальна записка:

Сучасне життя потребує від людини не шаблонних дій, а гнучкого мислення, широкої ерудиції, вміння розв'язувати різні проблеми. Інтелектуальний розвиток особистості слід починати ще з дитинства. У Базовому компоненті дошкільної освіти визначено вимоги до основних компетентностей та результатів освіти дитини дошкільного (6(7) років), а також умови, за яких вони можуть бути досягнуті. Наразі дуже важливо виховати у дошкільників уміння концентрувати увагу, аналізувати ситуації та робити висновки, моделювати певну реальність і способи поведінки у ній. Шахи є одним із тих засобів, що дають змогу педагогам успішно розв'язувати ці завдання та оптимізувати всебічний розвиток дітей.

У закладі дошкільної освіти на перший план висувається розвивальна функція навчання, що значною мірою сприяє становленню особистості дошкільників, максимальному розкриттю їх творчих здібностей. Гра у шахи сприяє активізації процесів пізнання та самопізнання. В той же час, шахи – гра для двох гравців. Активна взаємодія дітей під час гри викликає у кожного з них потребу об'єктивно сприймати себе самого та своїх однолітків, а це, у свою чергу, стимулює розвиток самооцінки, саморегуляції та самоконтролю, що сприяють формуванню компетентної особистості, впевненої у своїх силах, здібностях і можливостях.

Навчання гри в шахи дозволяє зробити навчання радісним, підтримувати стійкий інтерес до знань. У гармонійному розвитку особистості головним моментом занять стає діяльність самих вихованців, коли вони спостерігають, порівнюють, класифікують, групують, роблять висновки, з'ясовують закономірності. При цьому передбачається широке використання цікавого пізнавального матеріалу, включення в заняття ігрових ситуацій, читання дидактичних казок, виконання завдань тощо.

Першими помічниками в організації навчання дошкільників гри у шахи є батьки. Саме вони підтримують позитивне ставлення дитини до гри в шахи, прагнення грати в шахи та стають суперниками у шахових баталіях. Тому важливо організувати роботу з батьками в даному напрямку.

Навчання гри в шахи з дошкільного віку допомагає дітям розвиватися відповідно до вікових та індивідуальних особливостей, відкриває дорогу до творчості сотням тисяч дітей некомунікативного типу. Розширення кола спілкування, можливостей повноцінного самовираження, самореалізації дозволяє цим дітям подолати замкнутість, уявну малоцінність.

Мета програми:

- зацікавлення педагогів щодо використання в освітньому процесі спортивно-інтелектуальної гри в шахи;
- поглиблення знань педагогів про правила гри у шахи;
- оволодіння навичками формування шахово-ігрової компетентності у дітей старшого дошкільного віку.
- оволодіння навичками створення розвивального середовища для формування шахової компетентності у дітей старшого дошкільного віку.
- залучення батьків до створення розвивального середовища, до навчання та використання в родинному колі знань, умінь, навиків шахової гри, отриманих в закладі дошкільної освіти;

Завдання програми:

- удосконалення навичок педагогічних працівників щодо реалізації варіативного складника Базового компоненту дошкільної освіти;
- формування здатності використовувати навчання шахової гри в освітньому процесі та у повсякденному житті дитини;
- удосконалити навички створення і використання дидактичних ігор та вправ в освітній діяльності педагога;
- розвинути установки до професійного самовдосконалення педагогічних працівників.

Навчальні заняття за програмою підвищення кваліфікації проходять за дистанційною формою навчання.

Навчально-методичне забезпечення програми представлено матеріалами для самостійної роботи за темами дистанційної складової (відео-лекції, онлайн-вправи, відеоматеріали, презентації).

Обсяг програми: 30 годин

МОДУЛЬ 1.

Реалізація варіативного складника Базового компоненту дошкільної освіти (Освітнього напрямку «Особистість дитини. Спортивні ігри (шахи)»)

Тема 1. Формування шахової компетентності дітей старшого дошкільного віку

Тема 2. Парціальна авторська програма «Мудрі шахи» як засіб формування шахової компетенції дітей старшого дошкільного віку.

Тема 3. Взаємодія з батьками щодо навчання дітей гри в шахи, збагачення культурного потенціалу взаємодії в між поколіннями.

МОДУЛЬ 2.

Формування шахової компетентності педагогічних працівників. Навчальний посібник «Мудрі шахи» як засіб формування шахової компетенції дітей старшого дошкільного віку.

Тема 1. Організація занять з включенням шахової гри

Тема 2. Організація гурткових занять з навчання дітей гри в шахи

Тема 3. Організація розвивального середовища, проведення розваг, дозвіль з дітьми.

Зміст модуля	Час			Освітній продукт
Модуль 1.				
Реалізація варіативного складника Базового компоненту дошкільної освіти (Освітнього напрямку «Особистість дитини. Спортивні ігри (шахи)»)				
Тема 1. Формування шахової компетентності дітей старшого дошкільного віку. Реалізація варіативного складника Базового компоненту дошкільної освіти (Освітнього напрямку «Особистість дитини. Спортивні ігри (шахи, футбол, баскетбол)»)	2 год.	Ознайомлення із змістом варіативного складника Базового компоненту дошкільної освіти (Освітнього напрямку «Особистість дитини. Спортивні ігри (шахи)»)	1 год.	Слухач знає поняття шахова компетентність дітей старшого дошкільного віку; знає основні напрямки роботи за парціальною програмою для дітей старшого дошкільного віку «Мудрі шахи», вміє застосовувати її у практичній діяльності;

<p>Тема 2. Парціальна авторська програма «Мудрі шахи». Завдання і зміст освітньої роботи. Методичні рекомендації для педагогів та батьків. Організація занять з включенням шахової гри. Організація гурткових занять з навчання дітей гри в шахи</p>	2 год.	Ознайомлення з програмою та методичними рекомендаціями з навчання дітей гри в шахи «Мудрі шахи»	1 год.	Слухач знає освітні завдання програми «Мудрі шахи», що дає змогу використовувати їх під час організованого заняття з дітьми. Слухач знає особливості організації гурткових занять; враховує принципи, форми та засоби навчання зазначені програмою «Мудрі шахи».
<p>Тема 3. Взаємодія з батьками щодо навчання дітей гри в шахи, збагачення культурного потенціалу взаємодії в між поколіннями.</p>	2 год.			Слухач знає форми роботи з батьками та залучення їх до спільного вивчення шахової грамоти
Модуль 2.				
Формування шахової компетентності педагогічних працівників. Навчальний посібник «Мудрі шахи» як засіб формування шахової компетенції дітей старшого дошкільного віку.				
<p>Тема 2.1. «Мудрі шахи». Навчальний посібник для навчання дітей старшого дошкільного віку гри в шахи. Практична діяльність: Шахова дошка, горизонталь, вертикаль, діагональ, центр, шахова нотація (адреса)</p>	2 год.	Виготовлення дидактичної гри до розділу «Шахова дошка»	2 год.	Слухач вміє застосовувати навчальний посібник у практичній діяльності;
<p>Тема 2.2. Практична діяльність: 11.04 Шахові фігури. Пішаки. «Білі» та «чорні» фігури. Діаграма. Розташування фігур на шахівниці. Правило ферзя «Ферзь любить свій колір». Тура. Місце тури в початковому положенні. Ходи тури на шахівниці Хід і взяття тури. Діаграма і її рішення. Шахові позиції Слон. Місце слона в початковому положенні. Ходи слона на шахівниці. Білопільний і чорнопільний слони. Ходи слона, взяття Тура проти слона, дві тури проти слона, тура проти двох слонів, дві тури проти двох слонів</p>	2 год.	Моделювання навчальних занять щодо вивчення шахових понять	2 год.	Слухач обирає ефективні форми і методи роботи щодо формування шахової компетентності дітей старшого дошкільного віку.
<p>Тема 2.3. 18.04 Ферзь. Місце ферзя в початковому положенні. Ходи ферзя. Ферзь - важка фігура Ходи ферзя, взяття. Бій ферзя проти тури, проти слона на</p>	2 год.	Розв'язання простих шахових задач	1 год.	Слухач застосовує дидактичну казку та ігрові завдання з навчально-методичного комплексу «Мудрі шахи»

шахівниці. Кінь. Місце коня в початковому положенні. Хід коня Хід коня, взяття. Кінь перестрибує через фігури. Двобій коня Хід коня, взяття. Кінь проти ферзя, тури, слона, складні становища				
Тема 2.4. 19.04 Місце пішака у початковому положенні. Особливості ходів пішака. Перетворення Ходи пішака. Взяття. Взяття на про-ході Король. Місце короля в початковому положенні. Хід короля, взяття Короля. Рокірування.	2 год.	Розроблення простих шахових задач	2 год.	Слухач застосовує дидактичну казку та ігрові завдання з навчально-методичного комплекту «Мудрі шахи»
Тема 2.5. 20.04 Тактичні прийоми: Шах. Шах ферзем, турою, слоном, конем, пішаком. Захист від шаха. Мат. Пат. Шахова партія: Правила виконання ходів. Початок гри. Результат гри. Цінність фігур. Подвійний удар. Пішакова, конева вилка. Шахові задачі. Турнір. Жеребкування.	2 год.	Складання тематичного плану роботи з навчання дітей старшого дошкільного віку гри в шахи адаптованого до власних умов	2 год.	Слухач володіє основними тактичними прийомами гри в шахи, застосовує дидактичну казку та ігрові завдання з навчально-методичного комплекту «Мудрі шахи»
Тема 2.6. 25.04 Організація розвивального середовища, проведення розваг, дозвіль з дітьми. Обмін досвідом	2 год.	Онлайн-тестування	1 год.	Слухач знає як виготовити дидактичний матеріал чи використати наявний для підвищення інтересу дітей до гри в шахи; знає основні правила гри
	18 годин		12 годин	
ВСЬОГО			30 годин	